

Височан О. О.

Национальный университет «Львовская политехника»

РАСХОДЫ НА ФАНДРАЙЗИНГ КАК ВЕСОМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ТРАНСАКЦИОННЫХ ИЗДЕРЖЕК ОРГАНИЗАЦИЙ НЕПРИБЫЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Резюме

В статье раскрыто понятие расходов на фандрайзинг как объекта бухгалтерского учета, под которыми понимаем расходы некоммерческой организации, связанные с ее деятельностью по поиску и привлечению ресурсов для реализации социально-весомых проектов и обеспечения текущих нужд. Приведена номенклатура таких расходов (расходы на поиск донора, расходы на подготовку и представление проекта и расходы, связанные с получением ресурсов) и позиционировано их в совокупности транзакционных издержек небюджетных неприбыльных организаций. Предложено матричное представление транзакционного характера расходов на фандрайзинг.

Ключевые слова: фандрайзинг, расходы на фандрайзинг, транзакционные издержки, небюджетные неприбыльные организации.

Vysochan O. O.

Lviv Polytechnic National University

THE COST OF FUNDRAISING AS A SIGNIFICANT COMPONENT OF TRANSACTION COSTS IN ORGANIZATIONS OF THE NONPROFIT SECTOR OF THE ECONOMY

Summary

Defined the concept of cost of fundraising as an object of accounting, under which understand the cost of non-profit organizations related to her work on search and attraction of resources for realization of socially important projects and meet current needs. Given the range of such costs – costs of search for a donor, costs for the preparation and presentation of the project and the costs associated with obtaining resources – and positioned them in the aggregate, of transaction costs non-budget non-profit organizations. The proposed matrix representation of the transactional nature of the costs to fundraising.

Keywords: fundraising, fundraising costs, transaction costs, non-budget non-profit organization.

УДК 657.6

Макурін А. А.

Национальный гірничий університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВУГЛЕВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті наведено основні критерії визнання основних засобів, що полягають у тому, що вони виступають основним складником активів, мають мету використання та встановлений граничний термін тривалості використання, матеріальну форму, встановлену граничну вартість. Визначено, що класифікація основних засобів виступає одним із методів їх пізнання, вивчення та узагальнення інформації. Отже, залежно від правильно застосованої класифікації основних засобів можна визначити та оптимізувати їх структуру, забезпечити ефективне використання основних засобів. Ідентифікація приналежності об'єкта до основних засобів та їх класифікація дають змогу визначити етапи, методи, прийоми перевірки основних засобів відповідно до того, що затрати часу мають бути мінімальними. Запропоновано алгоритм проведення внутрішнього аудиту основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості, впровадження якого дасть змогу вдосконалити в цілому процедуру внутрішнього аудиту цієї галузі промисловості.

Ключові слова: основні засоби, класифікація основних засобів, облік, внутрішній аудит.

Постановка проблеми. Наявна класифікація основних засобів для цілей бухгалтерського обліку, яку наведено у П(с)БО 7 «Основні засоби», вже морально застаріла та перестає відповідати потребам сучасного обліку, який формується та змінюється. Так, для стандартизації вітчизняного обліку, згідно з міжнародним досвідом, відбувається трансформація наявної моделі ведення обліку. Це в подальшому зумовлює виділення та створення таких напрямів в обліку, як соціальний бухгалтерський облік та природоохоронний бухгалтерський облік. Це відбувається в умовах сталого розвитку зеленого виробництва за кордоном. Стандартизація обліку, згідно з міжнародними принципами, впливає не тільки на ведення вітчизняного обліку, а й на функціонування під-

приємства в цілому. Основні засоби на підприємствах вуглевидобувної промисловості починають використовувати не тільки для здійснення основної діяльності, але й під час здійснення додаткової діяльності вуглевидобувних підприємств. Виділяють основні засоби соціального призначення та основні засоби природоохоронного призначення.

Отже, постає необхідність у формуванні адекватних та сучасних критеріїв визнання основних засобів із подальшою класифікацією, що, своєю чергою, сприяє розвитку та вдосконаленню проведення внутрішнього аудиту основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Те, що основні засоби визнаються частиною майна, зазначав ще А. Сміт. Такий критерій, як три-

валість використання, запровадив ще К. Маркс. П(с)БО 7 «Основні засоби» [1] виділяє такі критерії: визнаний актив; використання для визначених цілей; очікуваний строк експлуатації; фізична форма. М.С. Пашкевич та А.А. Макурін обґрунтували типи основних засобів для передачі їх між підприємствами, що в подальшому спрощує проведення внутрішнього аудиту під час перевірки приналежності основних засобів (балансові, переміщені, переприйняті) [2]. Т.П. Мац та О.О. Черкасов досліджували економічну сутність основних засобів у нормативно-правовому забезпеченні. О.М. Петрук, А.А. Макурін досліджували обліково-аналітичні проблеми на підприємствах вуглевидобувної промисловості України [3]. Н.І. Федоронько пропонувала та визначала головні принципи класифікації основних засобів на вугільних підприємствах: повне охоплення основних засобів для усунення позиції «інші основні засоби»; приналежність основних засобів відповідно до визначеної облікової позиції; єдина побудова переліку основних засобів; наявність інформації та документального підтвердження для легкої машинної обробки [4].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основні засоби мають значну кількість критеріїв виходячи з їхньої класифікації. Разом із цим недосконалою є класифікація основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості в контексті міжнародного досвіду.

Мета статті полягає в обґрунтуванні основних критеріїв визначення основних засобів та проведенні класифікації основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості для вдосконалення проведення внутрішнього аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Критерії визнання основних засобів більш ґрунтовно сформувала Л.І. Куликова у праці «Учет основных средств: современная концепция и тенденции развития». Автор визначає такі критерії: функціональна роль, сфера діяльності, тривалість використання, матеріальність, вартісна межа [5] (рис. 1). Зауважимо, що додержання процедури та визначення критеріїв визнання є обов'язковою під час надходження об'єкта основного засобу на підприємстві, оскільки в результаті цього його відносять до конкретної облікової групи.

Застосування невірних критеріїв визнання основних засобів зумовлює недостовірність у балансі наявної кількості основних засобів, неправильну суму нарахованого зносу, завищення суми амортизаційних відрахувань, а допущені помилки

несуть за собою недостовірність економічних показників, які характеризують використання основних засобів.

Класифікація основних засобів відіграє важливу роль під час здійснення внутрішнього аудиту. Від неї залежать формування документації та віднесення об'єкта основних засобів до конкретної групи

Найявна класифікація для цілей бухгалтерського обліку, яку наведено у П(с)БО 7 «Основні засоби», вже морально застаріла та перестає відповідати потребам сучасного обліку, який постійно формується та змінюється, тому під час проведення внутрішнього аудиту на підприємствах вуглевидобувної промисловості ми пропонуємо використовувати таку класифікацію основних засобів (рис. 2).

Пропонується додати ще кілька класифікацій, наприклад щодо зносу виділяти низький рівень, високий рівень та середній рівень. Також пропонується використовувати класифікацію основних засобів щодо розташування: підземні, універсальні, наземні. Під час відтворення основних засобів слід виділяти поточний, середній, капітальний ремонт. Під час передачі основних засобів у межах одного вуглевидобувного об'єднання слід виділяти балансові, переміщені, переприйняті

Разом із цим у вітчизняному бухгалтерському обліку основні засоби класифікуються залежно від функціонування, а в міжнародному обліку такого поділу не існує. Щодо функціонування виділяють виробничі та невиробничі основні засоби. Застосовують також поділ за натурально-речовинним складом, який налічує класифікацію тільки виробничих основних засобів (будівлі, споруди, передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти і приладдя, багаторічні насадження та ін.).

Класифікація основних засобів виступає одним із методів пізнання, вивчення та узагальнення інформації щодо об'єктів. У разі правильно застосованої класифікації основних засобів можна визначитися з їх структурою та оптимізувати її, забезпечити їх ефективне використання. У подальшому постає можливість зблизити інформацію щодо основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку.

Після того як внутрішній аудитор виявив приналежність об'єкта до основних засобів та використав класифікацію, постає потреба у виділенні етапів перевірки основних засобів. Перед тим

Рис. 1. Характерні критерії визнання основних засобів

як визначитися з етапами перевірки, необхідно обрати прийоми. Існують такі прийоми, як вибірковий та суцільний, аналітичний, комбінований. Іншими словами, це ступінь охоплення даних. Мета аудиторів – провести ефективний аудит, при цьому необхідно затратити якомога менше часу, що, своєю чергою, збільшує аудиторський ризик.

Обґрунтування методики перевірки основних засобів дає змогу визначити етапи перевірки. Іншими словами, сучасний внутрішній аудит основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості потребує відповідного алгоритму роботи. Методика сприяє розвитку в напрямі вдосконалення внутрішнього аудиту основних засобів, що має забезпечувати раціональний порядок організації й обґрунтування використаних процедур внутрішнього аудиту.

Проведення внутрішнього аудиту основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості починається з визначення та вивчення джерел інформації. Джерелами інформації виступають: фінансова звітність підприємства, а саме Баланс (форма № 1); Звіт про фінансові результати та їх використання (форма № 2); Звіт про фінансово-майновий стан підприємства (форма № 3); аналітичні та синтетичні регістри обліку основних засобів; первинні документи з обліку основних засобів [6].

Пропонуємо виділяти такі етапи проведення внутрішнього аудиту основних засобів, дотримання яких створює алгоритм роботи внутрішнього аудитора на вуглевидобувному підпри-

ємстві під час проведення внутрішнього аудиту основних засобів.

Перший етап полягає у вивченні нормативно-правових аспектів проведення операцій з основними засобами, принципів організації бухгалтерського та податкового обліку основних засобів. Передусім аудитор повинен ознайомитися з Податковим кодексом України, П(с)БО № 7 «Основні засоби», Інструкцією про інвентаризацію основних засобів, наказами та розпорядженнями на підприємстві щодо організації обліку основних засобів.

На другому етапі аудитор слід вивчити інформацію з попередньої інвентаризації основних засобів. Оскільки інвентаризацію проводять суцільним методом, аудитор може використати вибіркиму перевірку основних засобів; також здійснюється перевірка активів, які обліковуються на позабалансових рахунках. Проведена інвентаризація дає змогу визначити фактичну наявність основних засобів на підприємстві, встановити надлишки або нестачу основних засобів, перевірити експлуатацію та консервацію основних засобів, визначити реальну балансову вартість основних засобів.

Третій етап включає перевірку документального забезпечення операцій з основними засобами, які відображаються в документальному оформленні надходження, наявності, вибутті, передачі основних засобів з одного підприємства на інше у межах єдиного інтегрованого вуглевидобувного об'єднання. Необхідно здійснити ана-

ОСНОВНІ ЗАСОБИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВУГЛЕВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ				
КЛАСИФІКАЦІЙНА ОЗНАКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	За функціонуванням	Основні засоби виробничого призначення	Основні засоби природоохоронного призначення	Основні засоби соціального призначення
	За місцем розташування	Підземні	Універсальні	Наземні
	Під час передачі	Балансові	Переміщені	Переприйняті
	Щодо зносу	Низький рівень до 35%	Середній рівень до 5%	Високий рівень понад 75%
	Щодо витрат	Поточний ремонт	Середній ремонт	Капітальний ремонт

Рис. 2. Класифікація основних засобів для цілей внутрішнього аудиту

ліз основних засобів, які належать підприємству, знаходяться в оренді, та встановити, які основні засоби виступають балансовими, переміщеними та переприйнятими.

Четвертий етап полягає у визначенні цілі використання основних засобів під час проведення основної діяльності вуглевидобувного підприємства (видобутку корисних копалин). Використання основних засобів під час проведення природоохоронної діяльності (виробничі основні засоби природоохоронного призначення) та під час проведення соціальної діяльності (основні засоби соціального призначення). Ідентифікація цілі використання дає змогу здійснити аналіз використання основних засобів, визначити ефективність функціонування основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості.

П'ятий етап починається з аналізу первинних документів, на підставі яких внутрішній аудитор зможе проаналізувати використання основних засобів на підприємстві, визначити технічний стан основних засобів, рівень забезпеченості, раціональну структуру основних засобів, установити залежність між використаним часом роботи основних засобів виробничого призначення та обсягом продукції, що в подальшому дасть змогу визначити ефективність використання основних засобів за допомогою таких показників, як фондозброєність, фондомісткість, власна частка основних засобів, коефіцієнти зносу, придатності, вибуття та ін. [7].

Шостий етап – формування аудиторського висновку, де розкривається результат перевірки основних засобів та визначаються заходи щодо

виявлених порушень, недоліків та надаються рекомендації для покращення обліку.

Застосування наведеної технології перевірки основних засобів дає змогу сформулювати головні критерії визнання. Представлена класифікація основних засобів спрощує вибір аудиторських процедур і дає змогу точно визначити приналежність основних засобів до тієї чи іншої групи. Етапи проведення основних засобів формують алгоритм роботи аудитора під час проведення внутрішнього аудиту на підприємствах вуглевидобувної промисловості.

Висновки. Вдосконалення внутрішнього аудиту основних засобів на підприємствах вуглевидобувної промисловості відіграє важливу роль у функціонуванні підприємств та формуванні звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Під час проведення аудиту необхідна гармонізація інформації щодо основних засобів у бухгалтерському обліку за міжнародними стандартами, що в подальшому зумовлює необхідність у дослідженні функціонування системи внутрішнього аудиту на підприємствах вуглевидобувної промисловості згідно з міжнародними стандартами.

Надання оцінки функціонування системи внутрішнього аудиту дасть змогу визначитися в доцільності впровадження такої служби, оскільки неефективне функціонування цієї служби змушує відмовлятися від неї, скорочувати штатну посаду внутрішнього аудитора. У подальшому це змушує власників користуватися послугами зовнішнього аудиту, а отже актуальним є необхідність пошуку шляхів удосконалення системи внутрішнього аудиту на підприємствах вуглевидобувної промисловості.

Список літератури:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
2. Пашкевич М.С. Обґрунтування типів основних засобів для обліково-аналітичного забезпечення їх передачі між підприємствами інтегрованого вуглевидобувного об'єднання / М.С. Пашкевич, А.А. Макурін // Бізнес Інформ. – 2015. – № 10. – С. 304–309.
3. Петрук О.М. Обліково-аналітичні проблеми на вуглевидобувних підприємствах в умовах євроінтеграції України / О.М. Петрук, А.А. Макурін // Економічний часопис ХХІ. – 2015. – № 9–10. – С. 111–115.
4. Облік і внутрішньогосподарський контроль необоротних матеріальних активів на підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / Н.І. Федоронько. – Тернопіль : Б.в., 2011. – 20 с.
5. Куликова Л.І. Облік основних засобів: сучасна тенденція розвитку / Л.І. Куликова. – Казань: Вид-но КФЕІ, 2000. – 307 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Аудит : [підручник для студ. вузів спец. «Облік і аудит»] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2005. – 512 с.
7. Киреева Н.В. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : [учеб. пособ.] / Н.В. Киреева. – М. : Социальные отношения, 2007. – 512 с.

Макурін А. А.

Национальный горный университет

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УГЛЕДОБЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Резюме

В статье приведены основные критерии признания основных средств, которые заключаются в том, что они выступают основной составляющей активов, имеют цель использования и установлен предельный срок продолжительности использования, материальную форму, установленную предельную стоимость. Определено, что классификация основных средств выступает одним из методов их познания, изучения и обобщения информации. Следовательно, в зависимости от правильно примененной классификации основных средств можно определить и оптимизировать их структуру, обеспечить эффективное использование основных средств. Идентификация принадлежности объекта к основным средствам и их классификация позволяют определить этапы, методы, приемы проверки основных средств в соответствии с тем, что затраты времени должны быть минимальными. Предложен алгоритм проведения внутреннего аудита основных средств на предприятиях угледобывающей промышленности, внедрение которого позволит усовершенствовать в целом процедуру внутреннего аудита этой отрасли промышленности.

Ключевые слова: основные средства, классификация основных средств, учет, внутренний аудит.

Makurin A. A.

National Mining University

IMPROVEMENT OF INTERNAL AUDIT FIXED ASSETS IN ENTERPRISES MINING

Summary

The article lists main criteria of recognition of capital assets, which consist in that they are the main component of assets, have a purpose of use and there is set a usage period deadline, material form, determined marginal value. It is determined that the classification of capital assets serves as one of the methods of their perception, studying and generalization of information. Consequently, depending on correctly applied classification of capital assets it is possible to determine and optimize their structure, ensure effective use of capital assets. An identification of an object's belonging to capital assets and their classification allow determining stages, methods, techniques of audit of capital assets in accordance with that time expenditure should be minimal. Proposed an algorithm of conducting of internal audit of capital assets a enterprises of coal-mining industry, which introduction will allow improving the procedure of internal audit of this branch of industry as a whole.

Keywords: capital assets, classification of capital assets, accounting, internal audit.